

Hedemora kommun
bildningsnamnden@hedemora.se

2022-06-10
1 (18)
Dnr 2021:7678

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Västerby skola i Hedemora kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Västerby skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Västerby skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utifrån en bred uppföljning av elevernas kunskapsresultat genomföra en fördjupad analys för att identifiera de bakomliggande orsakerna till elevernas kunskapsresultat.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att samtliga lärare skapar struktur i sin undervisning där bland annat syftet med lektionen tydliggörs för eleverna

så att eleverna kan förstå kopplingen mellan centralt innehåll och de kunskaper eleverna ska utveckla.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att samtliga lärare har samsyn kring vad god studiero är, samt ett gemensamt förhållningssätt och verktyg för att kunna skapa och upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **31 januari 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr. 2021:7678) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömning

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorns uppföljning inte bygger på ett brett underlag som omfattar samtliga ämnen, undervisningens genomförande och de förutsättningar rektorn ger lärarna. De utvecklingsåtgärder som rektorn fattar beslut om riskerar därmed leda till åtgärder som inte grundas i de faktiska behov som finns på skolan. Motiveringen bygger vidare på att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete och att rektorn endast i begränsad omfattning har tagit reda på om det finns en medvetenhet bland personal och elever om hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan. Vidare skapar rektorn vissa förutsättningar för lärarna att samverka genom en funktionell organisation men säkerställer däremot endast i begränsad utsträckning att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i lärarnas undervisning. Rektorn skapar vidare vissa förutsättningar för obehöriga lärare att få en behövlig introduktion.

Motivering

Rektorn undersöker inte systematiskt hur undervisningen genomförs

Granskningen visar att rektorns uppföljning inte bygger på ett brett underlag som omfattar resultat från samtliga ämnen, undervisningens genomförande och de förutsättningar rektorn ger lärarna. Ett begränsat underlag påverkar möjligheterna för rektorn att finna trovärdiga förklaringar till vad som orsakar resultaten. De utvecklingsåtgärder som rektorn fattar beslut riskerar därför leda till åtgärder som inte grundas i de faktiska behov som finns på skolan. Av granskningen framkommer att rektorn följer upp elevernas resultat genom att ta del av de individuella analyser av

måluppfyllelsen som respektive lärare gör för var och en av sina elever. Rektorn deltar vidare i diskussioner som förs i arbetslaget kring det värdegrundsarbete som fortgår och rektorn ger även återkoppling på lärarnas individuella analyser i samband med medarbetarsamtal. Dock visar granskningen samtidigt att rektorn inte systematiskt undersöker hur undervisningen genomförs och på vilka sätt lärarnas förutsättningar påverkar undervisningens genomförande. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att rektorn i liten utsträckning är delaktig i det kvalitetsarbete som genomförs i lärarnas arbetslag och att de lärare som endast undervisar i enstaka ämnen inte deltar i detta arbete. Arbetet med arbetslagets analys av elevernas resultat på gruppnivå leds av en förstelärare och rektorn tar del av resultaten genom sin ledningsgrupp. Av granskningen framgår vidare att rektorn fattar vissa beslut om utvecklingsåtgärder och att omfördela resurser. Exempelvis har rektorn fattat beslut om att förstärka vuxennärvaron i klasser där studieron är låg samt gjort fysiska omflyttningar av vissa klasser för att främja en ökad studiero.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn har endast i begränsad omfattning tagit reda på om det finns en medvetenhet bland både personal och elever om hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan eller på vilket sätt krav och förväntningar som ställs på eleverna bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Av granskningen framkommer visserligen att rektorn identifierat att pojkars meritvärden skiljer sig från flickors meritvärden. Dock har rektorn inte funnit orsaker till vad detta beror på utan fokus har istället varit på att hitta konkreta lösningar som att till exempel stimulera pojkars läsning. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna inte känner till om rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete och att lärarna sällan diskuterar jämställdhet på rektorns initiativ. Vidare framkommer i intervju med rektorn att lärare inte pratar så mycket om elever som pojkar respektive flickor, utan pratar om individer.

Rektorn skapar vissa möjligheter för lärarna att samverka

Granskningen visar att rektorn skapar vissa förutsättningar för lärarna att samverka genom en funktionell organisation med tydliga roller, mandat och ansvar samt att mötesstrukturen är känd för medarbetarna men att rektorn i begränsad utsträckning säkerställer att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Rektorn skapar även vissa förutsättningar för obehöriga lärare att få en introduktion. Av granskningen framgår att det finns återkommande forum för lärarna att samverka där gemensam tid avsätts för exempelvis kvalitetsarbete. Specifik tid är även avsatt för

lärarna att lyfta aktuella pedagogiska frågeställningar. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att det finns ett grovt schema om vad olika möten ska handla om och att arbetslagsledaren har en detaljerad plan för arbetet. Tid finns avsatt och arbetslagsledaren informerar, leder och styr arbetet och det är tydligt för lärarna vad mötena ska handla om. Vidare framkommer att rektorn ger uppdrag till arbetslagsledaren att introducera nyanställd personal, exempelvis att informera om rutiner men det framkommer även att det saknas stöd till obehöriga lärare och vikarier inom områden som till exempel planering av undervisningen. Av granskningen framkommer vidare att rektorn visserligen avsätter tid för pedagogiskt utvecklingsarbete men att rektorn endast begränsat följer upp på vilket sätt detta arbete ger avtryck i undervisningen. Exempelvis har lärarna arbetat med elevernas språkbruk under en tid. Lärarna arbetade med eleverna i sina klasser kring språkbruk som "vad man kan säga och inte säga, vad som är okej att skriva". För att följa upp satsningen har rektorn endast fört vissa diskussioner i ledningsgruppen om hur arbetet med fult språk fortgår. Rektorn har heller inte gjort någon dokumentation av uppföljningen kring språksatsningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utifrån en bred uppföljning av elevernas kunskapsresultat genomföra en fördjupad analys för att identifiera de bakomliggande orsakerna till elevernas kunskapsresultat.

Granskningen visar att rektorns uppföljning av elevernas resultat är snäv och endast i begränsad del innefattar en uppföljning av på vilket sätt undervisningen genomförs och de förutsättningar som rektorn ger lärarna att bedriva undervisning. Genom att rektorns underlag är begränsat påverkas rektorns möjligheter att finna orsaker till vad som orsakar elevernas resultat.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn bygger vidare på den struktur som finns på skolan vad gäller lärarnas individuella analyser och den gruppanalys som genomförs i arbetslaget. Rektorn behöver dock säkerställa att det underlag som följs upp innefattar samtliga undervisande lärares arbete. Förutom elevernas resultat behöver rektorn även följa upp undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningen. De uppgifter om elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för genomförande av undervisningen som inhämtats i uppföljningen måste analyseras. Ett steg i analysen är att identifiera möjliga orsaker till vad måluppfyllelsen hos eleverna eller problem i undervisningens

genomförande beror på. Rektorn kan med fördel ställa sig frågor som: Varför ser måluppfyllelsen ut som det gör? Varför/vilken förklaring finns till de resultat skolan har? Vilka skillnader och variationer mellan elevgrupper, klasser, ämnen och målområden finns? I arbetet med att förstå och förklara varför resultaten ser ut som de gör kan rektorn med fördel ta hjälp av Skolverkets allmänna råd och stödmaterial på området.

Rektorn behöver vidare skaffa sig en god bild över hur lärarna låter sin undervisning genomsyras av de värden som anges i läroplanen. Det kan handla om att följa upp allt från undervisningens innehåll till att följa upp vilket material och läromedel som används. Genom uppföljningen av detta kan rektor få en uppfattning om det finns lärare som anser värdegrundsuppdraget svårare eller ämnen som inte har värdegrundsperspektivet med sig i sin planering och i genomförandet av undervisningen. Rektor behöver vidare ta reda på om alla lärare har rätt kompetens för att låta värdegrundsperspektiven genomsyra undervisningen på ett medvetet sätt. Detta arbete kan exempelvis genomföras genom att rektorn på ett strukturerat sätt genomför lektionsobservationer och ställer frågor kring undervisningen på medarbetarsamtal eller i andra möten eller samtal med skolans personal och elever.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen i huvudsak är varierad och balanserad, att undervisningen endast delvis är strukturerad och att syftet och målet med undervisningen endast delvis är tydligt för eleverna.

Motiveringen grundar sig även på att det till viss del förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära men också att det varierar i vilken utsträckning lärarna har höga förväntningar på eleverna. Vidare är undervisningens innehåll och arbetssätt till viss del anpassat till aktuell

elevgrupp och undervisningen ger till viss del möjlighet för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. Det varierar på vilket sätt och i vilken omfattning som lärarna planerar och utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna.

Motivering

Lärare ger eleverna möjlighet till varierat arbete

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är varierad och balanserad med en växling mellan olika arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta på. Av intervjuer med rektorn framkommer att lärarna på olika sätt arbetar med att skapa variation och växling mellan arbetssätt och arbetsuppgifter i undervisningen. Rektorn uppger att alla lärare försöker variera undervisningen men också att lärare gör olika. Av Skolinspektionens genomförda lektionsobservationer framgår att det skiljer åt mellan lärare huruvida de hittar en bra och framgångsrik balans mellan olika arbetsuppgifter och sätt för eleverna att arbeta i undervisningen. På vissa av de observerade lektionerna gavs eleverna möjlighet att arbeta mer varierat och balanserat än på andra lektioner.

Undervisningen saknar till viss del struktur med tydligt syfte och mål med lektionen

Granskningen visar att undervisningen delvis är strukturerad. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att vissa lärare har en återkommande struktur för undervisningen som hen håller fast vid men att det i vissa fall kan vara svårt att hålla fast vid den planerade strukturen. Några lärare skriver upp på tavlan innehållet i lektionen. Vilka moment som ingår, hur länge varje moment beräknas ta, och följderna i de olika momenten. Av intervjuer framkommer vidare att lärarna försöker skapa gemensamma rutiner för hur läraren ska starta och avsluta lektioner men att en gemensam struktur för lektionerna inte är något som bestämts. Varje lärare gör på sitt eget sätt och anledningen till det förklarar lärare är att elevgrupperna är olika.

Av granskningen framgår vidare att det även skiljer mellan lärare på i vilken omfattning mål och syfte tydliggörs för eleverna utifrån det centrala innehållet. Vissa lärare är exempelvis mer tydliga med syfte och mål, jämfört med andra lärare. Av intervju med rektorn framkommer att rektorn anser att det är en brist att lärarna inte förklarar syfte, mål och koppling till centralt innehåll och att det är något som rektorn anser att skolan har missat.

I undervisningen förekommer inslag som stärker elevernas motivation

Granskningen visar att det till viss del förekommer inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära men att det varierar i vilken

utsträckning lärarna har höga förväntningar på eleverna. Av granskningen framgår att lärarna stärker elevernas motivation främst genom att berömma och utmana eleverna. En lärare kan till exempel utmana en elev att pröva en uppgift eller berömma den genom att lyfta fram det som är positivt i en elevs arbete för att på så sätt stärka eleven i dess tro på sig själv. Samtidigt framkommer i intervjuer med lärare att det även förekommer att lärare har låga förväntningar på elever.

Undervisningen anpassas till viss del till eleverna

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt till viss del är anpassat till aktuell elevgrupp. Av intervju med rektorn framkommer att vissa lärare i större utsträckning lyckas med att anpassa undervisningen och med att utmana eleverna. Rektorn säger att rektorn ser en koppling till vilken erfarenhet lärare har. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att de anpassningar av undervisningens innehåll som lärare gör sker på flera sätt. Uppgifter anpassas utifrån ett gemensamt tema men med olika nivåer utifrån elevens förutsättningar. Exempelvis anpassar lärare undervisningen genom mängden av uppgifter, genom att elever ges möjlighet att skriva långa eller korta svar eller genom att använda kryssfrågor. Samtidigt visar granskningen att det varierar i vilken grad lärarna lyckas med att utmana alla elever.

Det skiljer mellan lärarna på vilket sätt de ger eleverna möjlighet till reflektion

Granskningen visar att undervisningen endast till viss del innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar, samt att eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera över undervisningen genom att till exempel ställa frågor om vad eleverna lärt sig under dagen. Läraren kan låta eleven reflektera genom att ge eleven ledtrådar och därmed låta eleven själv komma fram till en lösning. Lärare ger även eleverna vägledning om hur lärande kan ske på olika sätt för olika elever. Av lektionsobservationer framkommer flera goda exempel där lärarna ställer frågor till eleverna utan givet svar men även att det skiljer sig åt mellan lärare i vilken omfattning lärarna gör det. Exempelvis kan lärare ställa utforskande frågor till eleverna eller ge eleverna olika alternativ för att sedan låta eleven själv komma fram till hur hen vill utveckla den uppgift hen håller på med.

Eleverna ges litet utrymme att planera undervisningen tillsammans med lärare

Granskningen visar att lärarna till viss del planerar och utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna men att det varierar på vilket sätt och i vilken omfattning, och därmed också hur elevernas synpunkter påverkar den kommande undervisningen. Av intervjuer med elevhälsa, elever och lärare framkommer att lärarna ger eleverna

inflytande över arbetsformer genom att till exempel läraren tillsammans med eleverna diskuterar olika val inför till ett nytt arbetsområde. Eleverna kan vara delaktiga i att påverka vissa moment i undervisningen eller välja någon aktivitet i slutet av en lektion. Dock finns variationer mellan lärare på vilket sätt eleverna är delaktiga i planering och utvärdering. Någon lärare planerar inte alls undervisningen med eleverna men däremot har läraren börjat utvärdera undervisningen med eleverna. En annan lärare försöker fånga upp elevernas intresse och göra mer av det kopplat till undervisningen. Det kan även handla om att en lärare låter eleverna reflektera hur läraren kan ändra undervisningen och att elevernas tankar då påverkar lärarens kommande planering.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att samtliga lärare skapar struktur i sin undervisning där bland annat syftet med lektionen tydliggörs för eleverna så att eleverna kan förstå kopplingen mellan centralt innehåll och de kunskaper eleverna ska utveckla.

Granskningen visar att undervisningen endast delvis är strukturerad. Det innebär att det endast delvis är så att olika delmoment och aktiviteter på lektionerna är kopplade till varandra i ett logiskt och sammanhängande flöde, och att det endast delvis är tydligt för eleverna hur de olika delmomenten och aktiviteterna främjar undervisningens syfte.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn säkerställer att lärarna utvecklar arbetet med att strukturera sin undervisning. Exempelvis kan en struktur på en lektion innefatta introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning. Introduktionen kan givetvis skilja sig beroende på om lektionen innebär en start av ett nytt arbetsområde eller om lektionen befinner sig mitt i ett arbetsområde. Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs dock för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen samt kan underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning. Även en avslutning kan genomföras på olika sätt. Syftet med avslutningen är att läraren i sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande. När det gäller syftet med lektionen och hur det relaterar till ingående moment/aktiviteter är det viktigt att läraren inte bara har tydliggjort syftet för sig

själv. Syftet måste också vara tydligt för eleverna. Syftet ska också vara tydligt genom val av innehåll och arbetssätt under lektionen. Det är också viktigt att läraren gör en koppling till de nationella målen i läroplanen när undervisningen planeras, så att lektionens syfte relaterar till dessa mål och ingenting annat. För att göra detta med bra kvalitet behöver undervisningen utgå ifrån de övergripande målen i läroplanens kapitel 1 och 2, samt från kursplanerna i kapitel 5. I planeringen behöver läraren beakta kursplanernas samtliga delar, det vill säga såväl syfte, centralt innehåll som kunskapskraven.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömning

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att lärarna arbetar med att få till ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero men att de åtgärder som vidtas inte ger långsiktiga förutsättningar för studiero. Organiseringen gällande arbetet med att skapa en trygg skola är delvis otillräcklig. Det saknas ett samlat arbete med att skapa en trygg miljö som bygger på en övergripande analys som kan förklara orsaker till elevernas upplevelse av otrygghet.

Skolans åtgärder för studiero ger inte långsiktiga effekter

Granskningen visar att lärarna påbörjat ett arbete med att få till ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero men att lärare, rektorn och representanter från elevhälsan ser att skolan behöver arbeta mer med att skapa studiero för eleverna. Lärare vidtar åtgärder för att skapa en lugn miljö som på kort sikt ger viss effekt, men inte långsiktigt ger förutsättningar för studiero. Konsekvensen är ett mindre gott resultat där det återkommande finns elever som ägnar sig åt annat än skolarbete och elever som upplever sig störda i sitt skolarbete.

Av granskningen framgår att studiero diskuteras i forum som elevhälsomöten och arbetslagsmöten. I dessa samtal diskuterar lärare hur de gör för att upprätta studiero och kan ge tips till kollegor om till exempel lektionsupplägg och elevernas behov av paus. Lärare uppger dock i intervju att de ser ett behov av att vidareutveckla arbetet genom att ta reda på vad varje lärare behöver göra kring olika områden som till exempel att bygga elevrelation. Av intervju med elevhälsan framgår att ett gemensamt och systematisk övergripande arbete behöver göras kring arbetet med studiero. På skolan saknas dock en analys av vad grundorsakerna är till att det inte är studiero. Av intervju med rektorn framkommer att lärarna har fokus på studiero men att det är svårare i vissa grupper och att det skiljer mellan lärare utifrån deras erfarenhet och förmåga att vara tydlig i arbetet med studiero. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att det skiljer mellan lektioner hur studieron för eleverna upprätthålls. Vid flertalet observationer noterar observatörerna brister i studieron med moment som till exempel att elever stör andra elever, elever som lämnar klassrummet under pågående lektion och elever som gör annat under lektioner än det som eleven ska göra.

Skolan arbetar inte samlat kring elevernas trygghet

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete och en övergripande analys som kan förklara orsakerna till elevernas upplevelse av otrygghet. Det framgår att elevernas upplevelse av trygghet kartläggs genom att eleverna får markera platser som de upplever som otrygga. Kartläggningen sammanställs och åtgärder sätts in för att säkerställa elevernas trygghet på dessa platser. Dock visar granskningen att det även finns otrygghet som är kopplat till elevernas undervisningssituation som inte kartläggs eller analyseras. Av intervjuer med elever och lärare framkommer att det till exempelvis finns situationer i undervisningen som för elever kan upplevas som otrygga, exempelvis att elever ger andra elever kommentarer vid högläsning.

Av granskningen framgår vidare att ett samlat arbete för att skapa trygghet för eleverna saknas, att vissa lärare vidtar åtgärder genom att pröva olika sätt för att hitta rätt väg för att öka tryggheten. Det förs till exempel diskussioner mellan lärare om elevernas språkbruk kopplat till trygghet och om hur lärarna ska förhålla sig till elevernas språkbruk. Det framgår dock att lärarna sedan inte alltid gör som lärarna kommit överens om. Det framkommer även att lärarna arbetar med att bygga relationer mellan eleverna och pratar med eleverna värdegrundsord som till exempel vad respekt är. Vidare framkommer att lärare till exempel prövat att låta olika årskurser ha raster på olika tider. Det framkommer även av intervjuer att lärare har olika regler och gör olika när det gäller att tolka de gemensamma regler som finns vid till exempel rastaktiviteter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att samtliga lärare har samsyn kring vad god studiero är, samt ett gemensamt förhållningssätt och verktyg för att kunna skapa och upprätthålla studiero.

Granskningen visar att arbetet med att få ett gemensamt förhållningssätt kring arbetet med studieron påbörjats men att lärarna ser att de behöver arbeta mer med detta. Även om det finns forum för samtal mellan lärare om strategier kring studiero saknas ett systematiskt övergripande arbete som grundas i en analys av vilka orsaker som finns till att det inte är studiero.

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolans som helhet utvecklar ett gemensamt förhållningssätt kring arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. Detta arbete förutsätter att orsaker till brister i studieron kartläggs och analyseras och att skolans arbete med att skapa och upprätthålla studiero sedan utgår från det som framkommit i analysen. Skolans arbete med att skapa studiero utifrån analysen kan exempelvis komma att handla om hur lärarna ska agera både förebyggande och åtgärdande när det finns ordningsproblem. Exempelvis kan detta arbete konkretiseras genom att lärare ges möjlighet att utveckla olika strategier för hur hen kan agera i olika situationer som kan tänkas uppstå med syftet att upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn följer upp skillnader i omdömen och betyg men att rektorn inte ger tillräckliga förutsättningar för att lärarna regelbundet kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Bedömningen motiveras även med att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra omdömen och betyg.

Rektorn följer upp omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn följer upp eventuella skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser samt mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen/slutbetyg. Av inkommen dokumentation framgår att rektorn konstaterar att lärare generellt sätter låga omdömen för elever i de lägre åldrarna och att det finns avvikelser i betyg mellan elever i två olika klasser i samma årskurs. Avvikelserna i betyg förklarar rektorn bland annat med att eleverna i en klass haft många lärarbyten medan den andra klassen har haft samma lärare under en längre tid. Av granskningen framgår vidare att rektorn följer upp resultat från nationella prov och jämför med betygen i årkurs 6. I ämnen som inte har nationella prov följer rektorn upp betygen genom att jämföra med andra skolor i kommunen. Exempelvis har rektorn sett att praktisk-estetiska ämnen har hög måluppfyllelse på skolan. Rektorn ser att betygen skiljer sig åt mellan skolor och att en del skolor har högre betyg än andra skolor men att det är svårt att veta vad det beror på.

Rektorn ger inte lärarna förutsättningar att samverka

Granskningen visar att rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra omdömen och betyg. Av granskningen framgår lärarna använder nationella bedömningsstöd och genomför sambedömning av nationella prov. Dock arbetar inte lärarna med sambedömning i andra ämnen än de ämnen som har nationella prov. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns tid för lärare att diskutera bedömningsfrågor och att rektorn påbörjat arbetet med en plan inför revideringen av läroplanen. Trots att rektorn avsatt tid framgår det att lärare oftast inte samverkar kring sin betygssättning. Dock gör lärare vissa jämförelser mellan varandra i sin betygssättning. För omdömen finns ingen planering för kvalitetssäkring av dessa men lärare har möjlighet att ge varandra tips och råd då de arbetar nära varandra. Av intervjuerna framgår vidare att lärare uttrycker behov av prata om bedömning och få stöttning i sin bedömning och betygssättning. Det finns inte heller något upparbetat samarbete med andra skolor i exempelvis ämnesnätverk kring bedömningsfrågor. Av intervju med rektorn och av inkommen dokumentation framgår att rektorn ser att bedömning är ett utvecklingsområde på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn inte ger lärare tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra elevernas bedömningar och betyg. Trots att rektorn avsatt tid för lärarna att diskutera bedömningsfrågor finns behov av stöttning och vägledning kring frågor som rör bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger förutsättningar för lärare att göra professionella bedömningar samt att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning på olika sätt. Inför detta behöver rektorn ta reda på vad lärarna har för behov och se till att planera så att lärarna får förutsättningar att få dessa behov tillfredsställda. Det kan exempelvis handla om att avsätta tid så att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid bedömningen och betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Detta arbete kan exempelvis ske med hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor.

På Skolinspektionens vägnar

2022-06-10

X Anne-Charlotte Ramsthaler

Beslutsfattare

Signerat av: Anne-Charlotte Ramsthaler

I den slutliga handläggningen har Johan Westerling Kalla, föredragande och Sevi Karoussi, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tio lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kriterier. Dessa kriterier beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 15 och 16 februari 2022. En digital intervju med rektorn genomfördes den 18 februari. Besöket och intervjun genomfördes av Johan Westerling-Kalla, Anna Lindqvist och Sevi Karoussi.

Västerby skola är en kommunal grundskola belägen i Hedemora kommun. Västerby skola har årskurserna f-6 samt fritidshem. Vid tiden för granskningen var cirka 130 elever inskrivna vid skolenheten. Skolan leds av en rektor som även är rektor för en ytterligare grundskola.